

WEENEN, den 2. November.

De Keizer heeft de orde van de ijzeren kroon der eerste Klasse geschonken aan den baron de *Villa Secca*, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van Portugal, benevens aan den burggraaf van *Rendez*, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van Z. M. den Keizer van Brazilië bij ons hof. De ridder de *Camara*, secretaris der Portugeesche legatie, heeft de orde van *St. Leopold* ontvangen en de ridder *d'Almeida*, secretaris der Brazilische legatie, die van de ijzeren kroon der 3. klasse.

Van den 5. November.

Volgens berichten uit *Prasanna* van den 2. October, is *Porahim* pacha van zijner laatste togt, tot aan de zuidelijkste punten van *Maina*, naar *Tampulitza* teruggekeerd.

Te *Cypris* was in de eerste dagen van October het gerucht verspreid, dat de nu zeer rijc schepen bestaande Egyptische vloot (de zevende expeditie welke naar *Morea* gaat) met 5000 man troepen aan boord in het zuidelijk gedeelte van den *Peloponnesus* (waarschijnlijk te *Modon*) was aangekomen. (Oostenr. Beobachter)

FRANKFORT, den 10. November.

Zijne Heiligheid de Paus heeft aan den heer *Jozef Anton Pilat*, schrijver van den *Oostenrijkschen Beobachter*, de ridder-orde van *Christus* verleend.

Volgens berichten uit *Konstantinopel*, van den 17. October, was de kapudan-pacha aldaar aangekomen. Het schijnt, dat de Turksche vloot, na de laatste gevechten met de Grieken, dit jaar geene verdere ondernemingen ter zee zal doen.

Te *Konstantinopel* verspreidt men steeds nadeelige geruchten voor de Russen, in den tegenwoordigen oorlog met de Perzen.

PETERSBURG, den 31. October.

Bij gelegenheid der krooning, heeft Z. M. de Keizer de volgende ukase uitgevaardigd.

Als een blijk der algemeene erkentelijkheid wegens de eeuwig gedenwaardige diensten, welke wijlen de veldmaarschalk *Golenitscheff-Kutusoff-Smolenski* aan het vaderland, gedurende zijn gansche schitterende loopbaan, en bijzonder in het vermaarde tijdsgewricht des oorlogs van 1812, heeft bewezen, beveel ik, dat het pensioen van zes en tachtig duizend roebels, hetwelk bij ukase van 4 December 1813 aan zijne sedert overledene weduwe was verleend, aan hunne vijf dochters bij voorudring, haar gansche leven lang, zal uitbetaald worden; van dit pensioen zal aan elk zeventien duizend twee honderd roebels gegeven worden.

LISSABON, den 25. October.

Het gouvernement heeft officieel berigt ontvangen, dat Z. M. de Koning van Spanje de gouverneurs van *Gallicie*, *Oud-Kastilie* en *Estramadura* gelast had, om aan de Portugeesche militaire overheden de wapenen, paarden enz. uit te leveren, die de Portugeesche deserteurs, die naar Spanje overgelopen zijn, bij zich mogten hebben. — De Regentes van Portugal heeft daarop dadelijk order gesteld, dat de wapenen enz. van Spaansche deserteurs, die in Portugal zijn, op gelijke wijze zullen uitgeleverd worden.

PARYS, den 9. November.

De Koning heeft dezer dagen twee kardinalen in zijnen geheimen raad benoemd. Een dagblad zegt, dat zulks aan den toenemenden invloed van de priestertijding is toe te schrijven; dat deze kardinalen waarschijnlijk eerlang ministers zullen worden, en dat alsdan het wereldlijk bestuur geheel in de magt van de geestelijkheid zal geraken. Dat de heer de *Villèle* teemiger tijd zal vallen en een kardinaal in zijne plaats aan het hoofd van het ministerie zal komen, meent men als zeker te kunnen stellen.

De *Courier-Francais* behelst het volgende artikel: — De hulp, welke het Fransche ministerie aan den pacha van *Egipte* verleend heeft, is een der maatregelen, die algemeen groot misnoegen hebben verwekt. — Frankrijk heeft zich verplicht gevoeld, zich luid tegen eene zoo ergerlijke verbindtenis te verklaren. Het is maar al te zeker, dat het Fransche ministerie al datgene gedaan heeft, waarvan hetzelve is beschuldigd geworden: het heeft aan den pacha van *Egipte* wapenen geleverd, het heeft de werving voor deszelfs legers bevorderd, het heeft de officieren, die den pacha gingen dienen, op de cadres der Fransche armee laten staan, het heeft zelfs de reiskosten der agenten van dien satraap betaald. Om te beter te slagen, heeft hetzelve de Fransche officieren diets gemaakt, dat zij hun land groote dienst zouden bewijzen, de uitbreiding van onzen handel en invloed zouden helpen bevorderen. Intusschen heeft men slechts uit op het vergieten van het bloed der Grieken. Dit bloed zal eenwig getuigen tegen de staatslieden, die het hebben doen stroomen. Frankrijk heeft niets gewonnen bij de hulp, welke aan den pacha is verleend; pijnhoopen en stroomen bloeds getuigen wat Griekenland daardoor geleden heeft. De verleide Fransche officieren, die de dienst van den pacha van *Egipte* vaarwel gezegd te hebben, zullen trachten zich te rechtvaardigen; maar dit zullen de ministers niet kunnen doen, die zich niet geschaamd hebben de bondgenoot van den verwoester van *Morea* te worden.

Men heeft lang eenen buitengewonen weg tijdingen uit Portugal van den 3. dezer, welke men alzeins voor echt kan houden.

De Portugeesche minister van oorlog is aan het hoofd van de troepen uit *Lissabon* naar *Alagarven* getrokken. Bij zijne verschijning hebben de opstandelingen zich dadelijk verstrooid; verscheidene van dezelve hebben zich gevangen gegeven. Men berekent het aantal dergenen, die naar Spanje gevlugt zijn, op 900 man. Deze intusschen zijn ontwapend en van hunne aanvoerders verwijderd. De ingezetenen hebben geen deel aan den opstand willen nemen, maar met de grootste vreugde de troepen ontvangen, welke den minister vergezelden.

De grootste rust heerscht thans allerwege en men is voor geene verdere onlusten beducht. Men verneemt, dat de infant *Don Miguel* den eed op de constitutie heeft afgelegd.

In een dagblad leest men hetgeen volgt: — Hoe fraai zijn de voorzeggingen in de staatkunde! Vóór twee maanden verklaarde de graaf van *Apony*, ambassadeur van Oostenrijk bij het Fransche hof, op eene

hoogen toon aan zijne ambtgenooten en aan geheel *Parijs*, dat de hofnimmer de Portugeesche constitutie zou erkennen. En midden in *Weenen*, in tegenwoordigheid van de gansche Keizerlijke familie, in de kapel van het Keizerlijke paleis, ten aanschouwe van den prins van *Metternich*, ten aanschouwe van den pauselijken nuntius, heeft de plechtige verlossing plaats gehad van den infant don *Miguel* met Hare Majesteit *donna Maria II.*, als Koningin bij die zoo verachte constitutie benoemd. Men kan zeggen, dat don *Miguel* hierdoor met de constitutie zelve genooit is, want daarbij alleen is zijne bruid tot den troon van Portugal gekomen. Intusschen deze constitutie hebben, volgens de stelligste verklaringen, don *Pedro*, noch don *Miguel*, noch deszelfs vrouw eenige dadelijke aanspraak op de kroon; hunne rechten zullen zelfs niet eerder bevestigd zijn vóór dat de regeringsvorm door don *Pedro* bepaald in volle werking en op een vasten voet zal wezen.

— De heer *Canning* is naar *Londen* teruggekeerd, en de *Parijzenaars* houden zich nu alleen bezig met den vermaarden roman-schrijver *Walter Scott*, die zich thans alhier bevindt. Men bewijst hem allerlei beleefdheden. Op eene partij van de *Prinses Galitsin* waren alle dames ter zijner eere op de Schotsche wijze gekleed.

BRUSSEL, den 11. November.

Men meldt uit *Ostende*, dat de serjant der kanoniers steeds buiten toegang blijft. Van zijne verhooren verneemt men weinig; alleen zegt men, dat hij zich zelve reeds tegengesproken heeft.

AMSTERDAM, den 13. November.

Het getal overledenen gedurende de laatst afgelopen week, heeft dat der vorige verre overtroffen. De zieken, hoewel in vergelijking met *Groningen*, *Sneek* en andere plaatsen, van waar de berichten nog altijd even treurig blijven, zeer gering, zijn ook weder meer in getal, zelfs worden drie onzer eerste medici door ziekte verhinderd hunne patienten te bezoeken en verkeeren twee derzelve in zwakken toestand. Het drukkende klimaat, dat wij weder sedert een paar dagen hebben, doet weinig goed aan de herstelling der zieken, en er zijn vele herstelden, die door eene te spoedige herneming hunner werkzaamheden weder instorten. De mazelen heerschen hier zeer algemeen.

GRONINGEN, den 9. November.

In de verloopene week van den 2. November tot heden avond zijn alhier 105 menschen gestorven; het getal is dus eenigzins grooter, dan in de vorige week; dat hetzelve niet veel minder is, wordt meer aan het, voor de zieken hoogst ongunstig weder toegeschreven, dan aan de voortdurende gestrengheid der ziekte, welke geaardheid, volgens de getuigenis van deskundigen, ten goeden verandert.

LEEUWARDEN, den 10. November.

De toestand der ziekte in de dorpen *Oude- en Nijehaske* is en blijft steeds allertreurigst. Het getal der zieken is eer toe- dan afnemend. Het getal der stervenden vermeerdert, aangezien er gedurende de maand *October* in deze grietenij 103 personen overleden zijn, en alzoo 19 meer dan in de vorige maand *September*, terwijl er van eerst genoemd getal alleen in opgemelde dorpen 39 menschen zijn overleden.

Bij eene naauwkeurige opname, van de aldaar gevestigde commissie, is gebleken, dat er van de ruim 1800 inwoners, welke zich in gezegde dorpen *Oude- en Nijehaske* bevinden, thans het ontzettend getal van 845 zieken zijn, onder welken zich 447 personen bevinden, die ten uitersten hulpbehoevend zijn en in de eerste plaats hunne toevlugt tot opgemelde commissie moeten nemen, welke dan ook, ofschoon al nog slechts gedeeltelijke hulp aan de lijdenden kunnende toebrengen, onvermoeid werkzaam is om het lot harer medemenschen, zoo veel mogelijk, helpen te verzachten.

ZUTPHEN, den 11. November.

Behalve de reeds vroeger naar *Groningen* enz. gezonden liefde-giften, heeft de collecte aan de huizen *f* 2476,05½ opgebracht. Hieronder behoort eene gift van *f* 100, door de werklieden op de bloeiende tapijt-fabriek van de heeren *Kretschmer en Comp.*, uit hunne ziekenbus genomen. — Die nuttige inrigting bezorgt niet alleen in tijd van nood aan deze werklieden alle mogelijke medicinale en andere hulp, maar stelt hen bij welvaren in staat om aan andere hulpbehoevenden bijstand te verleenen.

De zeven honderd en zestien onderscheidene kleeding-stukken (waaronder 275 hemden), meestendeels door de zorg der jonge dames op het instituut van meufvr. van *Til Zimmerman* afgewerkt, worden, met een mand met kleederen van het instituut van den heer *L. André*, ontvanger, ook naar de ongelukkige zieken opgezonden.

WAGENINGEN, den 6. November.

Heden gaf het, sedert 1825, ter dezer stede opgerigte muziekgezelschap, geadsisteerd door eenige heeren liefhebbers uit het naburig *Nijmegen*, onder directie van den heer *F. Boers*, muziek-meester aldaar, een instrumentaal concert, ten behoeve der ongelukkige zieken in *Groningen*, *Vriesland* en elders. Dit concert heeft zuiver opgebracht de som van *f* 90, welke som aan de heeren *Mr. H. B. van Daalen*, *D. Beek* en *Dr. G. A. Schneiter*, die reeds te voren uit eigen beweging zich het lot der ongelukkigen aangetrokken, en tot ontvangst van bijdragen ter gedeeltelijke leniging der ramp, eene bus ten huize van den tweeden genoemden geplaatst hadden, ter overmaking is ter hand gesteld geworden. — Zijnde in die bus gevonden eene som van *f* 97 en voorts aan de huizen der in- en opgezetenen ingezameld eene som van *f* 291,07½, zoo dat in deze stad te zamen de aanzienlijke som van *f* 478,07½ is bijeengebracht geworden; van welk bedrag door opgenoemde heeren aan de commissie te *Groningen* is overgemaakt *f* 100 en door het bestuur dezer stad aan Z. E. den heere gouverneur der provincie *Gelderland* zal opgezonden worden de som van *f* 288,07½; terwijl de nog overige gelden door voornoemde heeren naar die gemeenten, welke dezelve het meest benooidigd hebben, zullen worden overgemaakt; hebbende alzoo *Wageningen* ingezetenen wederom een blijk gegeven, dat, wanneer derzelve milddadigheid voor hunne natuur- en landgenooten wordt ingeroepen, zij niet van verre staan, maar steeds middelijk geven.

ARNHEM, den 13. November.

Te *Nijmegen* is voor *Groningen* en *Vriesland* gecollecteerd de som van *f* 1231,83. Vroeger waren door de heeren predikanten der hervormde

Gemeente aldaar reeds ingezameld f 1172,42. Te Culenburg bedraagt de collecte f 325,59, te Doetinchem f 176,05, te Amerzoden f 98,15, te Appeltern f 50, te Barneveld f 453,15, te Batenburg f 28,40, te Bemmel f 130, te Bergh f 105,87, te Borculo f 316,80, te Brakel f 66, te Buren f 126,10, in het ambt Doetinchem f 85,07, te Doot f 6,35, te Driel f 147,30, te Echteld f 72,30, te Gameren f 70,65, te Geldermalsen f 59,22, te Gendringen f 107,92, te Gent f 27, te Gorssel f 165,92 en een aantal kledingstukken, te Hedel f 85, te Heerewaarden f 15, te Hengelo f 78,78, te Horssen f 18, te Huissen f 105,20, te Huiswonen f 5,20, te Kesteren f 162,15, te Millingen f 15,20, te Oldenboek f 145,51, te Overasselt f 15,20, te Scherpenzeel f 116,22½, te Steenderen f 103,15, te Voorst f 937,54, te Vorden f 225,95, te Waardenburg f 121,60, te Wehl f 24,48, te Wythen f 49,20, te Zoelen f 103,64, te Zutphen f 22,20.

Mengelwerk.

OVER PERZIE EN DESZELFS OORLOG MET RUSLAND.

De tegenwoordige oorlog tusschen Rusland en Perzie, die reeds met zoo veel nadruk doorgezet wordt, zal natuurlijk vele lezers, die in de Europeische Rijken anders niet vreemd zijn, doen vragen: » Welk is het tegenwoordige Perzische Rijk? Wij hebben wel in onze jeugd van eenen Koning van Perzie gehoord, die met een millioen manschappen naar Griekenland optrok, bruggen over de zee sloeg, bergen liet doorsteken, en (het geen gemakkelijker was) de zee liet gesselen als zij spookte; doch zulk een magtig Heer zal de tegenwoordige Koning van Perzie toch zekerlijk niet zijn. » Wij zullen, uit de nieuwste bescheiden, nopens dat Rijk, de weetlust onzer lezers trachten te voldoen.

Het oude Perzische Rijk, dat door ALEXANDER, gezegd de groote, werd omverre geworpen, is 220 jaren na onze jaartelling, weder hersteld door eenen ARTAKERXES, zoon van JASSAN, wiens opvolgers van daar de Jassaniden genaamd werden. Dit Rijk stond omtrent 400 jaren lang, en sommige van deszelfs Koningen, zoo als SAPOR, de wijze NOUSHIRVAN en KOSROËS II., waren zoo magtig, dat zij Romeinsche Keizers voor voetbankjes gebruikten, om te paard te klimmen, en de geheele uitgebreidheid van het oude Perzische Rijk (met klein-Azië, Syrië en Egypte daarbij) weder in bezit namen. Doch dit laatste was eene korte vlieg van voorspoed, die den ondergang vooraf ging; want twintig jaren na alle die overwinningen, werd het Perzische Rijk reeds door de dwepzieke Mohammedaansche Arabieren bemagtigd, alle de schatten van geleerdheid, die het bezat, en vooral de heilige boeken van ZOROASTER (wiens Godsdienst de oude Perzen omheldden) vernield, en het geheele land liet het Rijk der Kalifen vereenigd. Nu werd het, zoo als de meeste Mohammedaansche landen, een speelbal in de handen van gelukzoekers en tirannen, wier geslachten, als de paddestoele, eensklaps opzaten, maar dan ook spoedig weder verdwenen. Het is reeds eene geheele taak, de namen van alle die geslachten te behouden, laat staan van alle de Despoten zelve. De Taheriden, Joffaniden, Samaniden, Gaznariden, Bajiden en Seljuciden. Ziedaar zoo wat eenige der voornaamste van die regerende Huizen. De laatstgenoemde, de Seljuciden, waren Turken, ontsproten uit dat volk, hetwelk eerst in het midden van Azië woonde, eene lange reeks van eeuwen met de Perzianen had geoorloofd, doch nu, door de gedurige omwentelingen, derzelver Heer en Meester werd. Maar ook dit Huys hield zich slechts anderhalve eeuw staande: toen moest het voor de Khwarezmiërs plaats maken, en dezen werden weder door de Mongolen of Tartaren vernield. (In het begin der dertiende eeuw) die Perzie, vooral oostelijk Perzie, op de schrikkelijkste wijze mishandelden. Zij bleven, ook al weder onder allerlei afwisselende Huizen en met verscheidene omwentelingen, waarin het land meer dan eens tot eene woestijn werd, omtrent drie eeuwen in het bezit, toen in het begin der zestiende eeuw een zekere ISMAËL, bijgenaamd SOPHR, een ijverig aanhanger der gezinthe van ALI, die lijnregt tegen het orthodox Mohammedaansche gevoelen der Turken overstaat, Perzie bemagtigde. Onder zijne opvolgers, Sophis genaamd, die 200 jaren in het bezit van het Rijk bleven, onderscheidde zich Schah ABBAS, die veroveringen op de Portugeezen en tot op de grenzen van Indie maakte, maar — zijn eigen zoon deed ombrengen, omdat hij, voor hem, op een wild zwijn geschooten had. De toenmalige rijkdom en pracht van Perzie, althans van de hoofdstad Ispahan, is door TAVERNIER, CHARDIN en andere beroemde reizigers der zeventiende eeuw beschreven, en doet ons nog versteld staan.

In het jaar 1722 werd dit Rijk omverre geworpen door de Natie der Afghans, die het tegenwoordige Kandahar en Kabul bewonen; Ispahan werd toen ingenomen en verwoest met zulke ijselijke omstandigheden, dat men haast niet kan lezen of te verhalen. Maar deze veroveraars moesten kort daarna op hinnen beurt zwichten voor eenen zekeren KOULI-KHAN, die zich daarna, onder den naam van NADIR-Schah of Koning NADIR, zeer bekend maakte, Bagdad aan de Turken, en de hoofdstad Delhi, in Indie, aan den Groeten Mogol. ontrukte, en toen zulk een bloedbad aangerigt heeft, dat de verovering van Ispahan daarbij in het niet verzinkt. Deze tiran werd, uit hoofde zijner vervaarlijke gruwelen, in 1747 door zijn eigen volk vermoord; en toen was Perzie, gedurende bijna eene halve eeuw, tweemaal aan volslagene regeringloosheid ter prooi; doch van 1749 tot 1779 regeerde eerst over eigenlijk Perzie met de hoofdstad Schiras en daarna over het gansche Rijk zekere KEM-KHAN, met wijsheid en goedheid. In 1794 wierp zich in het noordelijke gedeelte van Perzie een gesnedene, met name AGA MOHAMMED KHAN, als regent op, een tiran van de ergste soort, die alles te vuur en te zwaard verwoestte. Hij was van eene der Turkemansche stammen afkomstig, die in en omstreeks Perzie als herders rondzwerfen, of als krijgslieden dienen. Deze MOHAMMED, niet te vrede geheel westelijk Perzie onder zijne heerschappij gebragt te hebben, deed eenen aanval op Georgie, toen onder de bescherming der Russen (1795), veroverde de hoofdstad Tiflis en verwoestte het land te vuur en te zwaard. Vijftig duizend inwoners werden door de Perzen gevankelijk medegesleept en tot slaven gemaakt. Keizerin KATHARINA II. zond een aanzienlijk leger onder den Graaf VALERIAAN SOUBOW tegen hem uit, die Derbent, de slentel des lands, bemagtigde, Georgie bevrijdde, en zekerlijk verder zou vooruit gerukt zijn; doch PAUL I., intusschen aan de regering gekomen, en die het zwak had, van alles anders te willen doen dan zijne moeder, riep het leger terug en maakte vrede. Intusschen was de oude booze halfman vermoord, en door zijn neef BABA-KHAN, die den naam aannam van FETH-ALI-Schah (in 1797) opgevolgd, die derhalve nu reeds bijna dertig jaren geregeerd heeft, iets dat in deze landen van despotisme ten uiterste zeldzaam is, waar de Vorst des te onvrijer op zijnen troon zit, hoe willekeuriger hij regeert. Deze FETH-ALI-Schah bestuurde echter niet geheel Perzie, maar slechts het westelijke gedeelte, tusschen de Perzische golf, de bergen van Kurdistan, de Kaspische zee, en de groote Zoutwoestijn, die midden door Perzie heen loopt, en 's morgens bij zonnenopgang sneeuw wit is door het zout, waarmede zij 's nachts bedekt is. Al wat ten oosten daarvan ligt, en hetwelk nog onder de Sophis tot Perzie behoorden, de provincien Khorassan, Kandahar, Ma-

bran en Kermàn maakt tegenwoordig twee Rijken uit, het eerste: Oost-Perzie of het Rijk der Afghanen, (diezelfde volken, welke in 1722 Ispahan innamen, en die sommigen voor afstammelingen der tien stammen Israëls houden, waarvan niemand eigenlijk weet, waar de groote volkmassa gebleven is). Het andere of Zuid-Perzie, (de provincien Matran en Kermàn aan de Indische Zee (wordt Beludchistan genoemd, naar de natie der Beludchen, die ons door POTTINGER, gelijk Oost-Perzie, waartoe thans ook een gedeelte van Indie behoort, door BELPHINSTONE uitmuntend beschreven zijn. Maar West-Perzie is toch altijd nog het voornaamste gedeelte. Het heeft wel vele woestijnen, en over het algemeen gebrek aan water, doch ook sommige heerlijke, en ongemeen vruchtbare streken. De hoofdstad is tegenwoordig niet meer Ispahan, hetwelk voor negen tiende gedeelte woest ligt, maar Teheran, eene stad van nog geen 20,000 zielen, daar zij onder dezen Schah eerst is opgekomen (omstreeks den bergpas, bij de ouden, onder den naam van Kaspische pont bekend. FETH-ALI-Schah beheerscht thans de provincien Fais of het oude Parsis, Schuster of Susiane, Irak-Agemi of Medie, Adirbeidschan of het oude Atropatene, Erivan of Groot-Armenie (doch deze slechts half, daar de andere helft aan de Turken gehoorzaamt), Mazanderan of Stjrkanie, en een gedeelte van Khorassan of Baktriarie. Door de Franschen liet hij zich in 1805 onvoorzigtiglijk opruijen, om aan de Russen, even als zijn oom, den oorlog aan te doen; maar deze liep voor hem noodlottiger af dan de eerste. De Russen, die in dien tusschentijd Georgie (of, zoo als zij zeggen, Grusinie) bij hun Rijk ingelijfa hadden, trokken daaruit voorwaarts: en schoon de bevelhebber van dat land door de Perzen vermoord werd, waren de Russen echter door de Europeische krijgskunst zoo verre bij de Perzen voort, dat, zoo wij den jongen KOTZEBUE (in zijne Reis door Perzie) mogen gelooven, de generaal SIZIANOW, eens met twaalf honderd man en eenige kanonnen dertig duizend Perzianen verslagen heeft! Bij den vrede in het jaar 1813 moest Perzie aan Rusland afstaan de drie gewigtige landschappen Daghestan, met Derbent, de slentel van Perzie ten noorden aan de Kaspische zee, voorts het land der Lesghis, ruwe bergvolken in den Kaukasus, die, zegt men, wel 100,000 man kunnen opbrengen, en eindelijk Chirwan met Bahou, een rijk en vruchtbaar land, rijk aan bloemen, wijn en bronnen van aardpek (naphta), ten zuidwesten van het vorige, en palende aan Armenien (Erivan). Hier schijnen de grenzen niet juist bepaald te zijn, hetwelk den Perzen zoo al geene aanleiding, dan toch een voorwandsel tot den tegenwoordigen oorlog gegeven heeft.

Het is moeilijk, het getal der inwoners van West-Perzie te bepalen; wanneer men tusschen de reizigers, die het minst en het meest opgeven, eene middelrekening neemt, zal die omtrent op vijftien millioenen neerkomen, hetwelk voor zulk een uitgestrekt land verbaazend weinig is. Maar niet alleen hebben de burgeroorlogen, in de achttiende eeuw met oostersche wreedheid gewoed, het land schroomelijk ontvolkt, maar ook de tirannië eerst van NADIR-Schah, toen die van den grijzen gesnedene, en thans, sedert zoo langen tijd, die van FETH-ALI-Schah, die de grondbelasting verdubbeld heeft, en het land door allerlei knevelarijen en afpersingen uitzuigt, zoodat het getal der zwerfende herdersstammen, die door het land trekken, en die hij zoo niet drukken kan, gedurig grooter en dat der gezetene landbouwers en stedelingen telkens minder wordt. Geheele, weleer groote en bloeiende, steden, die wij nog uit de beschrijvingen van CHARDIN, DE BRULIN en anderen kennen, liggen geheel of ten deele in puin; zoo als Ispahan, Kan, Karbin, Hamadan enz. — Van daar, dat vele ingezetenen, volgens geloofwaardige reizigers, naar de Russen verlangen, die zij weten, dat eene geregelde Europeische regering hebben, en de eigendommen eerbiedigen.

FETH-ALI-Schah had twee zonen. De oudste, MOHAMMED-MIRZA, een vurig, driftig en zoo 't schijnt wreedaardig jongeling, was door hem tot Prins van Chiras aangesteld, en had zijnen zetel te Kermanschah; het was hij, die den jongsten kortstondigen oorlog tegen de Turken verrokkende en Bagdad ging belegeren, doch alstoen eensklaps gestorven is. Zijn jonger broeder ABBAZ-MIRZA, Prins van Adirbeidschan, en die zijnen zetel heeft in de stad Tauris, verkeert in hetzelfde geval als de tegenwoordige Russische keizer, van namelijk bij het leven zijns ouderen broeders tot troonsopvolger benoemd te zijn, hetgeen dan nu waarschijnlijk het geval wel zal worden, daar die oudere broeder overleden is.

Deze ABBAZ-MIRZA heeft nu eene bijzondere neiging tot de Europeische krijgskunst en krijgsmacht; hij heeft te Tauris verscheidene korpsen voetvolk en eene vrij goede (ook rijdende) artillerie opgericht, en door uitheemsche, vooral Engelsche officieren geoefend. Het voetvolk draagt montering. De geweren zijn uit Engeland, maar de kanonnen worden te Tauris gegoten. KOTZEBUE verhaalt in zijne reis, dat ABBAZ-MIRZA, die in 1817 vijfendertig jaren oud was, en dus nu een man is in de volle kracht van zijn leven, twee zijner zonen naar Engeland ter studie gezonden had, waarvan men echter van elders niets heeft gehoord. Hij is de heveling van zijn vader, die hem, zoo als wij zeiden, tot troonsopvolger benoemd heeft, en die thans ook, zoo 't schijnt, alleen om hem te believen, den oorlog aan Rusland heeft aangedaan. Wat met dezen stap de oogmerken van ABBAZ-MIRZA zijn, is moeilijk te raden. Doch misschien heeft hij geheel geen bepaald oogmerk daarbij, maar slechts de dolle drift om te oorlogen en veroveringen te maken, om zijne welgeoefende krijgsheden toch niet in ledigheid te laten verkwijnen, maar aan Rusland en Europa eens proefondervindelijk te toonen, welk een groot genie de erfgenaam des troons van Perzie is, en hoe hij hetgeen zijn vader verloren heeft, weekom weet te winnen. Maar dit kan hem wat eens heerlijk mislukken, en hij daarmede varen als de kikvorsch in de kelder, die zich tot de dikte van eenen os zocht op te blazen, en barstte. Opruijing van Engeland kan het onmogelijk zijn, want dit rijk heeft er het hoogste belang bij, dat Perzie in rust blijft, als voorwaar tusschen Rusland en Britsch-Oostindie, een tweed van dien kant misschien het meeste gevaar dreigt. Ook vermenen wij reeds, dat de Britsche officieren weigeren, den kroonprins tegen de Russen bij te staan.

Het gevolg van dezen oorlog zal dus waarschijnlijk allernadeeligst voor Perzie uitvallen, doch bovenal voor den kroonprins. Het eerste zal daarbij (vermits de Russen nu reeds, hoezeer verrast en overrompeld, getoond hebben dat zij met de Perzische geoefende troepen wel zullen klaar komen) niet alleen geenszins het verlorene herwinnen, maar daarenboven denklijk het rijke Ghilan, zoo beroemd wegens de zijdeleelt, Mazanderan, een gedeelte van Adirbeidschan en Erivan, kortom de landstreek tusschen de Kaukasische-Taurische bergketen (den Elborus) en de Kaspische zee, het minst verschrooide, waterrijkste en dus vruchtbaarste gedeelte des rijks, moeten afstaan. De Kaspische Zee het grootste binnenmeer der wereld, waarvan de Noord- en Westkust tegenwoordig reeds Russisch zijn, zal dan geheel aan Rusland behooren, afgenomen de Oostkust, die nog aan den onafhankelijken Khan van Khiva in Khawarasm toebehoort; maar ook dien zou Rusland alsdan wel goed- of kwaadschiks tot onderwerping weten te brengen. Zulk eene uitkomst mag men te gemoet zien, wanneer men bedenkt, dat de Russische magt, daar het ultimatum door de Turken is aangenomen, aan dien kant de handen nu ruim heeft, en Rusland dus aan de Perzische zijde zijne geheele reuzenkracht kan ontwikkelen, en werk geven aan een leger, dat reeds jaren lang strijdvaardig gestaan heeft.

